

Motion

Umeå kommun ska inte samarbeta med diktaturer och länder som hotar vår säkerhet

Umeå kommunfullmäktige antog 2018-03-26 ett internationellt program. Programmet anger övergripande mål och principer för hur det internationella arbetet ska bedrivas i Umeå kommun. Det ska omprövas i början av varje mandatperiod.

Ett starkt internationellt engagemang är viktigt för såväl kommuner som regioner, inte minst gäller detta på europeisk nivå. Betydelsen av detta inom olika områden framgår också av kommunens antagna program. Det internationella arbetet ska enligt programmet också bidra till att *”ett närmande sker mellan folk, städer och regioner i syfte att stödja och främja en fredlig och demokratisk utveckling i Europa och i vår omvärld.”*

En gräns bör samtidigt dras mot samarbeten i länder som inte i tillräcklig utsträckning värnar människors rättigheter och demokratiska principer. Här går det till exempel att luta sig mot olika demokratiindex som finns. En absolut gräns bör exempelvis dras mot diktaturer. Denna del av programmet behöver därför förtydligas.

Umeå kommun inte ska inleda några samarbeten med diktaturer där mänskliga rättigheter kränks, och eventuella pågående samarbeten i diktaturer ska avslutas. Kommunen ska heller inte ha samarbeten i länder som hotar Sverige eller kränker våra territoriella gränser.

I dagsläget har Umeå en vänort i Ryssland – Petrozavodsk. Även om samarbetet är ”pausat” efter Rysslands angreppskrig mot Ukraina, så kvarstår vänorten som sådan. Från moderat sida lämnade vi i februari 2022 in en motion om att helt avbryta samarbetet, men den blev inte bifallen i fullmäktige.

Likaså fortsätter Umeå att ha tre samarbetsorter i Kina (Qufu, Xián, Lanzhou). Detta trots att kommun efter kommun i Sverige har börjat avveckla sina samarbeten med kinesiska städer.

Enligt en aktuell rapport från Nationellt kunskapscentrum om Kina (2022) så ökade antalet lokala och regionala samarbeten mellan Sverige och Kina stadigt mellan åren 1993 och 2016. Därefter kom vändningen. Sedan 2017 har 21 samarbeten avslutats. Därutöver har fem samarbeten pausats. Sammantaget har antalet utbyten mer än halverats. Svenska företrädare lyfter enligt rapporten fram *”tre skäl till att avveckla samarbeten: (1) den negativa utvecklingen i Kina gällande demokrati och mänskliga rättigheter, (2) den kinesiska statens agerande mot Sverige och svenska medborgare samt (3) bristande aktivitet i samarbetet.”*

Umeå kommun nämns däremot i rapporten som en av de kommuner som valt en annan väg och fortsätter ett aktivt samarbete med Kina.

Det är hög tid att ompröva denna strategi. Umeå borde avsluta dessa samarbeten.

Vi kan med fördel söka nya samarbetspartners på den internationella arenan, som är mer närliggande och vänligt sinnade gentemot Sverige. En uppenbar och aktuell sådan väg vore att söka samarbete med en kommun i Ukraina.

Svenska kommuners möjlighet att hjälpa och stötta Ukraina - dels i dess nuvarande utsatta situation, dels i återuppbyggnaden som kommer efter kriget – var temat för Internationella dagen som SKR arrangerade den 25 januari 2023. Det finns redan en uppbyggd struktur för svenska kommuner att söka samarbete med ukrainska städer och samhällen.

I den tid vi lever i, så vore ett kommunalt samarbete med en stad i Ukraina betydligt viktigare för att stärka demokratin och mänskliga rättigheter, än att fortsätta med samarbeten i Kina och Ryssland.

Europeiska regionkommittén och olika sammanslutningar som företräder europeiska kommuner och regioner lanserade exempelvis den 30 juni 2022 den europeiska alliansen av kommuner och regioner för att återuppbygga Ukraina: *”Syftet är att hjälpa Ukrainas lokala och regionala myndigheter att återuppbygga bostäder, skolor, infrastruktur och tjänster som har förstörts av Ryssland sedan invasionen den 24 februari. Alliansen lanserades enbart sju dagar efter att EU:s medlemsstater hade enats om att ge Ukraina kandidatlandsstatus. Den välkomnades av Ukrainas minister med ansvar för lokalsamhällen och territoriell utveckling eftersom den kan ligga till ”grund för landets europeiska integration”.*

Även om utrikespolitik i första hand är en fråga för den nationella politiska nivån, så väljer vi på kommunal nivå vilka vi ska samarbeta med – och våra val spelar roll.

Mot denna bakgrund yrkar undertecknad att kommunfullmäktige beslutar:

att Umeå kommuns internationella program förtydligas med riktlinjer om att kommunen inte ska ha samarbeten eller utbyte med städer/kommuner i länder som inte lever upp till demokratiska principer och mänskliga rättigheter, samt länder som hotar Sverige eller kränker våra territoriella gränser.

att Umeå kommun som en konsekvens av detta avslutar de samarbeten som finns med städer i Kina och Ryssland.

att Umeå kommun söker samarbete med en kommun i Ukraina, för att bli en del i insatserna för att stödja Ukrainas återuppbyggnad på lokal nivå.

Umeå 2023-01-31

Anders Ågren
Kommunalråd, M
Umeå